

Kulturpas til udsatte unge må ikke stå alene

Af Ulla Schaltz, direktør for Museum Lolland-Falster, og Rasmus Thorup Kildegaard, museumsformidler Museum Lolland-Falster

”For at hjælpe nogen, må jeg visselig forstå mere, end han gør, men først og fremmest forstå, hvad han forstår”. Ordene er filosofen Søren Kierkegaards, og de rummer en indgang til, hvordan man skal nærme sig de 43.000 unge uden for uddannelse og arbejde, som regeringen vil hjælpe med et kulturpas, der giver gratis adgang til museer og andre kulturoplevelser.

Vi er positive over for regeringens forslag om at afsætte 140 millioner kroner til kulturpas til særligt udsatte unge. Unge mennesker kan ikke få kulturtilbud nok, men vi tvivler på, at et kulturpas og gratis adgang til kulturoplevelser alene vil gøre nogen væsentlig forskel for ret mange i målgruppen.

Det er ikke prisen, som afholder udsatte unge fra at opsøge kulturtilbud, men mange andre faktorer, såsom at museer og teatre er et fremmed land for dem, hvor de ikke føler sig hjemme. Hvis børn og unge fik tilbudt den samme træning i museumsbesøg som i sport og idræt, ville langt flere benytte sig af dem. Det er vores helt klare opfattelse, at kulturen og dannelse i bred forstand kan have en stærk og positiv betydning for den gruppe unge, som regeringen sigter mod. Det kan være den alternative sociale arena, som familie, skole og job ikke er.

Tag udgangspunkt i de unge

Hvis man blot giver en fribillet til kultur uden at sætte sig ind i, hvad de unge forstår ved netop kultur, og hvad de forventer, så risikerer man, at indsatsen fejler, hvis ønsket er i bred forstand at gøre kulturen relevant for dem, øge deres trivsel og hjælpe dem til at finde en kurs i livet. For at lykkes med det, må vi forstå, hvad de forstår, og gribe indsatsen an på deres præmisser, med udgangspunkt i deres virkelighed og set fra deres perspektiv.

På Museum Lolland-Falster har vi tre pejlemærker: identitet, dannelse og museum for alle. Fra det udgangspunkt når vi ud til udsatte unge og inddrager dem i formidling af historie og arkæologi.

Museet er del af Guldborgsund og Lolland kommuners *Dannelsesrygsæk*, hvor alle skoleklasser en dag om året har kultur på skoleskemaet og besøger museer, teatre og spillesteder for at møde og opleve kulturen. Her har vi med forløbet *Frihed* særligt haft fokus på at bringe unges egen livsverden ind på museet, gøre dem til aktive deltagere og derigennem kolonisere museet. Man springer heller ikke bare ind på en fodboldbane til de store drenge og piger, hvis man ikke er tryk ved, hvordan man skal gøre det.

I boligkvarteret Lindholm i Nykøbing Falster, som var på regeringens liste over udsatte boligområder, skabte vi sammen med unge mennesker, som boede i Lindholm, en udstilling om dem selv og om stedets kvaliteter. Vi oplevede, at det bidrog til en større stolthed over stedet og en refleksion over begrebet identitet. Det samme oplevede unge med flygtningebaggrund gennem fortællingen om en pige med mørk hud og mørkt hår, som levede i stenalderen for 6000 år siden, og hvis DNA var bevaret i et lille stykke tyggegummi af birkebeg. Gennem hende reflekterede de unge over det at være anderledes og have en mørk hudfarve og samtidig være en oprindelig person i ”Danmark”. Lige nu er museet engageret i at formidle og bringe kultur til unge og unge voksne i Storstrøms Statsfængsel samt de unge i HeadSpace Guldborgsund, som er på grænsen til at ende i en udsat position.

Lyt, og vær ydmyg

Vores erfaring er, at det lønner sig at engagere sig i udsatte unge. De opnår indsigt i, at de selv er en del af historien og erkender, at de har mulighed for at ændre noget selv. Det er en givende indsats, men det er også hårdt arbejde. Det forudsætter en ydmyg og inddragende tilgang til unge fra vores side, men det er lykkedes for os at nå langt og meget længere, end hvis vi blot havde stukket dem gratis billetter i hånden.

Derfor kan kulturpasset ikke stå alene. Regeringen og Folketinget bør øremærke nogle af midlerne, så museer, teatre og spillesteder kan udvikle og skræddersy aktiviteter og forløb til de unge med udgangspunkt i deres egen virkelighed og på deres egne præmisser. På den måde kan vi give dem en ekstra dimension til deres møde med kulturen, så det bliver mere end blot en oplevelse og måske giver dem det lille skub til at bryde ud af deres situation. Måske et besøg på vores frilandsmuseum i Maribo kan tænde drømmen om at blive håndværker, eller et besøg på Danmarks Forsorgsmuseum i Svendborg ansporer til en sundhedsfaglig uddannelse.

På den måde møder vi de udsatte unge ydmygt og nysgerrigt. Vi skaber værdi for dem. Vi sikrer kvaliteten i kulturpasset, og vi viser, at vi forstår det, de forstår.